בדיקות ביצועים במערכת ההפעלה

מערכת הפעלה אמינה נבחנת בביצועים שלה ובאופן ההתאוששות שלה מתקלות ,יש חשיבות לנטר את ביצועי המערכת ולבצע אופטימיזציה במידת הצורך. נסקור כלים שיאפשרו לנו לבדוק את ביצועי המערכת בזמן אמת , וכמו כן סקירה של אירועים שעברו במערכת. נלמד להשתמש בכלים שיאפשרו לנו ליצור נקודת מוצא לביצועי המערכת שנוכל להשוות אליה בכל רגע נתון על מנת להחליט אם ביצועי המערכת נמוכים .

בעיות היכולות להשפיע על אמינות המערכת:

- מערכות קבצים שלא מאורגנות היטב
 - תוכנות הצורכות משאבים רבים
- תוכנות רבות מידיי העולות בשלב הפעלת המחשב
 - דרייברים לא מתאימים
 - וירוסים
 - תוכנות שלא מותאמות למערכת ההפעלה

בעיות הקשורות לביצועי המערכת:

ביצועים נמדדים במהירות בה מערכת ההפעלה מסיימת משימה מוגדרת או הפעלת תוכנה , בעיות בביצועים יכולות להיגרם בכל פעם שמשאבי החומרה מנוצלים או נמצאים בחוסר .

ישנם ארבעה רכיבי חומרה שנרצה לנטר

- מעבד ככל שהמעבד מהיר יותר או בעל יותר ליבות כך המחשב יוכל לבצע משימות הדורשות יותר משאבי
 חישוב
 - דיסק קשיח דיסקים מאחסנים מידע, ככל שהדיסק יהיה מהיר יותר כך שליפת המידע או כתיבתו אל
 הדיסק תבוצע ביעילות ומהירות יעלו ביצועי המחשב
- זיכרון תוכנות טוענות את המידע מהדיסק אל הזיכרון , זיכרון גדול משמעו יותר תוכנות שיכולות לעבוד בו זמנית
 - רשת כאשר רוב המידע המעובד מגיע מן הרשת נרצה ביצועי רשת מהירים ומתקדמים , עלינו לזכור
 שרוחב הפס מתחלק בין יתר העמדות המחוברות לאותה רשת.

כאשר אנו באים לבדוק ביצועי מחשב אנו יכולים למדוד מדדי ביצועים בזמן אמת , או בנק' זמן כלשהי

וכמו כן נרצה לעבור על אירועים שקרו בעבר על מנת להבין לעומק את המצב הנוכחי.

מע' ההפעלה מספקת מגוון רב של כלים מובנים על מנת לקבל תמונת מצב של המחשב ואנו נסקור אותם בפרק זה כמו כן נעבור על מס' כלים חיצוניים המסופקים לנו על ידי מייקרוסופט על מנת לקבל תמונה רחבה יותר.

מושגים הקשורים לבדיקות ביצועים:

ככל שנכיר את מע' ההפעלה ודרך הפעולה שלה נוכל לאתר חריגות ולגלות פעילות בלתי מורשית.

Processes and Threads and Jobs

למרות שתוכנות ותהליכים נראים על פניו זהים ,הם שונים לגמרי.

תוכנה היא אוסף סטטי של הוראות לביצוע בעוד שתהליך הוא יחידה לוגית הכוללת בתוכה אוסף של משאבים הנדרשים להפעלת תוכנה. תוכנה אחת בשם winword יכולה ליצור 4 תהליכים שונים אם נערוך בו זמנית 4 מסמכים.

ברמה הבסיסית ביותר תהליך מכיל את המאפיינים הבאים:

- process ID(PID) מזהה ייחודי הנקרא-
- -לפחות thread (נים) אחד, לכל thread בתהליך יש גישה מלאה לכלל המשאבים שהתהליך מכיל thread, נים) בעברית תהליכון מייצג רצף של פקודות שמבצעות משימה אחת בתהליך
- -מרחב זיכרון וירטואלי פרטי (private virtual address space) אוסף כתובות בזיכרון בהן התהליך יכול לאחסן נתונים וקוד
 - -אפליקציה פעילה שמגדירה את הקוד ההרצה והנתונים ומקושרת למרחב הזיכרון הוירטואלי של התהליך
- -רשימה של כל ההפניות הפעילות למשאבי מערכת (handles) היות והתהליך לא יכול לגשת ישירות למשאב מערכת או אובייקט של מע' הפעלה לדוגמא פתיחת קובץ , הוא עושה זאת דרך אובייקט שנקרא handle , כל תהליך מנהל טבלה של כל ה-handles שזמינים עבורו
 - access token מרכיב אבטחה המכיל מזהה של המשתמש הקבוצה הרשאות UAC וכו.

Process	Thread
מקבל משאבים (זיכרון וכו') ממערכת ההפעלה	יורש משאבים מה-Process
לא משתף משאבים עם Processים אחרים	משתף משאבים עם Threadים אחרים תחת אותו
	Process
אין לו קוד שרץ, חייב לפתוח Thread	מריץ קוד
יכול להכיל כמה Threadים	חייב שיהיה לו Process אחד שייצור אותו

Jobs – ווינדוס מרחיבה את המודל של שימוש בתהליכים ומגדירה ג'וב (עבודה) ,זהו אובייקט שמטרתו העיקרית היא לאפשר ניהול וביצוע שינויים לקבוצה של תהליכים כיחידה אחת. JOB מאפשר ניהול מאפיינים מסויימים של מס' תהליכים וכמו כן רישום מידע משותף עבורם.

? SERVICE מה זה

שירותי מע' הינם סוג מיוחד של תהליכים המופעלים אוט' ע"י מע' ההפעלה ומנוהלים על ידה , כמו כן אין להם ממשק משתמש .

שירותים מע' פועלים כל הזמן ברקע לדוגמא שירות ההדפסה , שירות חיבור לרשת ועוד...

אם נרשום בתפריט services.msc – RUN נוכל לראות את שירותי המע' ולקבל מידע עליהם.

<u>סקירת כלים מובנים במע' ההפעלה לבדיקות ביצועים :</u>

Task Manager

למראית עין יציג לנו רק את התוכנות הפועלות כרגע במחשב אך אם נלחץ על : More details

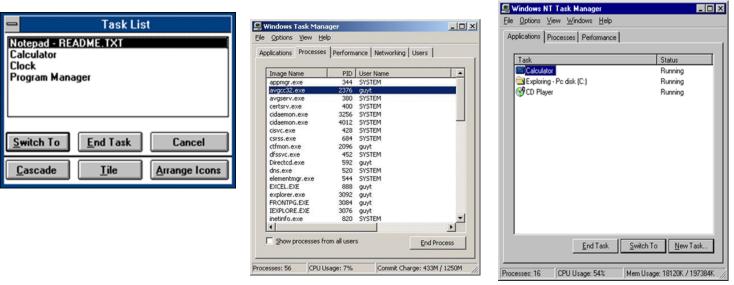
נגלה שיפור משמעותי ביחס לגרסה הקודמת של מע' ההפעלה .

בתצורתו המורחב של מנהל המשימות ניתן להבחין במידע הרב אותו יכול לקבל המשתמש.

כל תהליכים הפועלים כעת במערכת ההפעלה על פי חלוקה לאפליקציות , תהליכים ברקע או תהליכים בחלונות במידה ומדובר בשירותי מערכת ההפעלה .

ביחס לכל אחד מאלו יכול המשתמש לקבל פירוט נרחב על השימוש שעושה כל אפליקציה, שירות ברקע או שירות של מערכת בכוח המעבד, הזיכרון ,הכונן הקשיח או רוחב הפס של חיבור הרשת.

בתמונה למעלה סקירה של התפתחות ה-TASK MANAGERבמע' ההפעלה השונות(מ- 3.00 Win אועד Win 3.00)

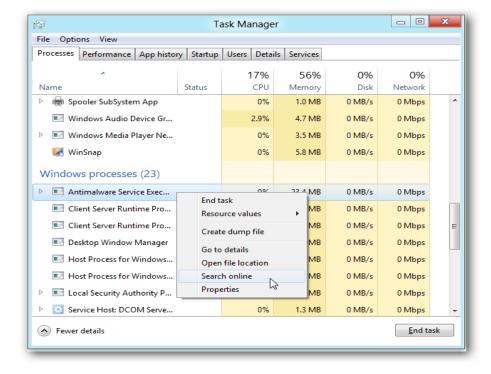
: Process לשונית

תספק לנו מידע על המשאבים הנצרכים על ידי התוכנות יחד עם התהליכים הרצים ברקע ותהליכים של מערכת ההפעלה .

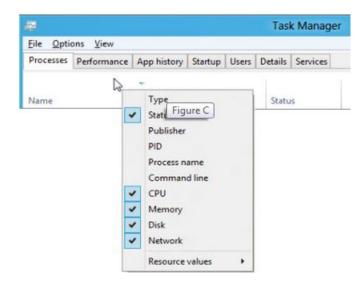
לחיצה על המשולש הקטן ליד כל תהליך תציג את כלל החלונות של התהליך במערכת ההפעלה.

לחיצה על כפתור ימני תאפשר לנו לבצע מס' פעולות לגבי כל תוכנה או תהליך

- סגירת התהליך End Task •
- Resource values- שינוי המדדים המוצגים למשתמש ביחס לביצוע התוכנה.
- יצירת קובץ Create dump file לתוכנה ספציפית ומעקב Dump אחר קריסתה.
- יציג מסך פרטים -Go to Details מפורט (בדומה למסך המידע שהיה בגרסה הקודמת)
 - פתיחת **-Open file location** התיקייה בה נמצא קובץ ההפעלה של התהליך.

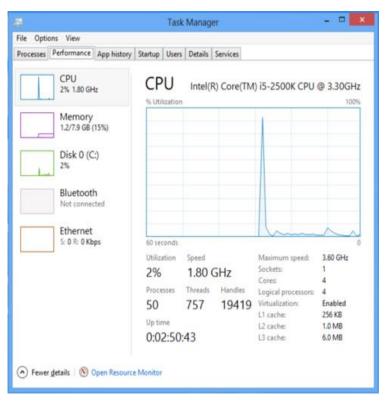
- שם התהליך במנוע החיפוש המוגדר כברירת מחדל במידה ואינם מזהים תהליך -Search online
 - Properties הצגת המאפיינים של קובץ ההפעלה של התהליך

לחיצה על הכפתור הימני בעכבר באזור העליון תאפשר לנו להציג משתנים נוספים שאותם נוכל לנטר באמצעות כלי זה.

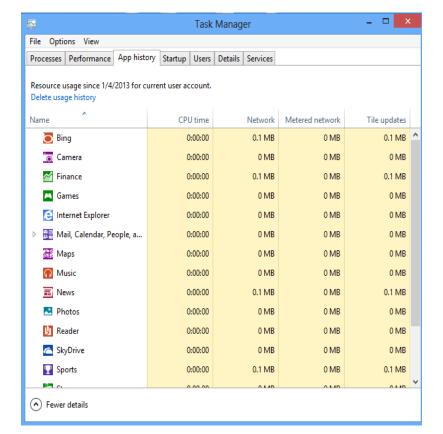
: Performance לשונית

בלשונית זו תציג המערכת את ביצועי המערכת ואחוז השימוש הכולל במעבד,זיכרון,כונן קשיח וחיבור הרשת. המערכת תציג סקירה מפורטת של השימוש בהתקן בעבור כל התקן ברגע בו נבחר ברשימה ותמחיש זאת באמצעות גרף מתאים.

לשונית App history

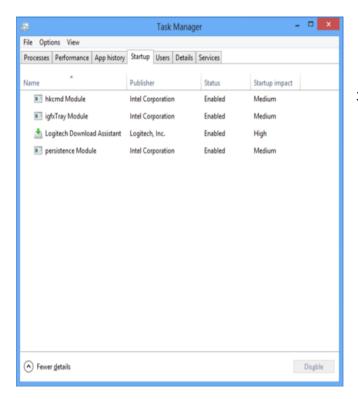
זוהי אפשרות חדשה שמוצגת בגרסה הזו , לשונית זו תציג עבורכם סקירה של כל האפליקציות והתוכנות בהן אתם עושים שימוש ותסקור באופן מרוכז כמה זמן פעלה האפליקציה ומה היו דרישותיה מרכיבי החומרה השונים. במידה ותרצו לאפס את הרשימה כל שעליהם לעשות הוא ללחוץ על כפתור מחק היסטוריית שימוש בחלק העליון

לשונית Startup

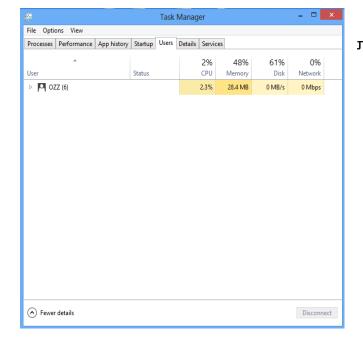
לשונית זו תציג לנו את כל התוכניות שעולות עם הפעלת מערכת ההפעלה

בלשונית אתחול תוכלו לנהל בקלות אילו תוכנות יעלו עם מערכת ההפעלה שלכם. כל שעליכם לעשות כדי לבטל את עליית התוכנות כל שעליכם לעשות הוא ללחוץ כפתור הפוך ללא זמין או הפוך לזמין על פי רצונכם.

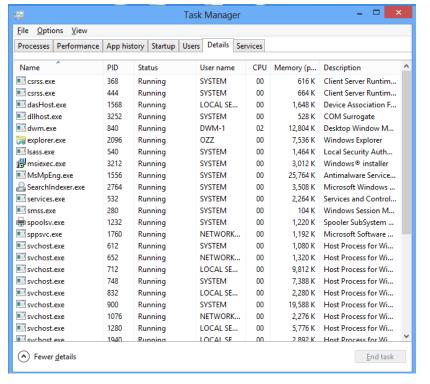
לשונית Users

בלשונית משתמש נוכל לבחון כל משתמש באופן נפרד. המערכת תציג לפנינו את המשתמשים השונים במערכת ואת אחוז השימוש שלכם ביכולות החומרה של המערכת. במידה ונהיה מעוניינים להציג פירוט של התוכנות השונות הפועלות באותו המשתמש עליכם ללחוץ על סמל החץ הקטן המופיע ליד שם המשתמש.

לשונית Details

בלשונית פרטים נוכל לראות תצוגה מעט מסורבלת
יותר של כל התהליכים הפועלים כעת במערכת
ההפעלה. תצוגה זו זהה כמעט לחלוטין לתצוגה
במנהל המשימות הקודם. גם כאן תוכלו ללחוץ מקש
ימני על כל אחד מהתהליכים ותפגשו באפשרויות
הבסיסיות. אך, בתפריט זה תוכלו לפגוש גם בכמה
אפשרויות מתקדמות יותר

Processes Performance App history Startup Users Details Services Name PID Group Status Description WSearch 2764 Windows Search Running WMPNetworkSvc Windows Media Player Network ... 🥋 wmiApSrv WMI Performance Adapter 1584 WLMS Windows Licensing Monitoring Running WinDefend 1556 Windows Defender Service Running awbengine 🔐 Block Level Backup Engine Service © VSS Volume Shadow Copy Stopped 🔍 vds Virtual Disk Stopped Credential Manager Stopped UI0Detect Interactive Services Detection Stopped 🖳 TrustedInstaller Windows Modules Installer Stopped 1760 Software Protection Running a sppsvc 1232 Running SNMPTRAP SNMP Trap Stopped SamSs 540 Security Accounts Manager Running Remote Procedure Call (RPC) Lo 🤽 RpcLocatoi Stopped NetTcpPortSharing Net.Tcp Port Sharing Service Netlogon Netlogon Stopped 3212 Windows Installer amsiserver 🖟 Running MSDTC Distributed Transaction Coordin.. Running Keylso 540 CNG Key Isolation

Stopped

Task Manager

File Options View

🔍 Fax

Fewer details | @ Open Services

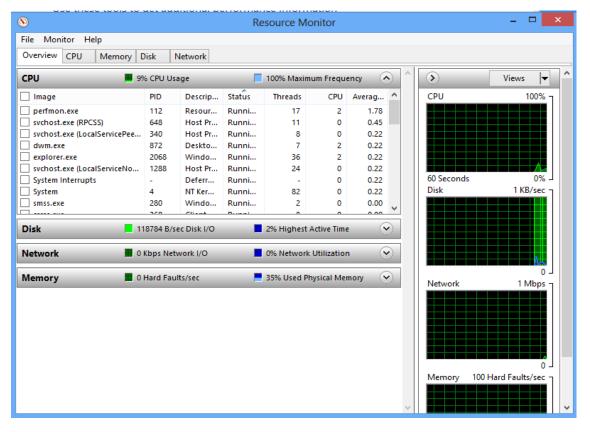
לשונית Services

לשונית שירותים היא הלשונית האחרונה המציגה למעשה את השירותים השונים של מערכת ההפעלה בדומה לחלון שירותי המערכת המוכר לנו ממערכות קודמות . בלחיצה של מקש ימני על אחד מהשירותים ויאפשר לכם להפעיל או להפסיק את השירות. בנוסף במידה ואינכם מכירים שירות כלשהו תוכלו לבצע חיפוש מקוון אודותיו .

-חידוש נוסף הוא האפשרות לבצע RESTART ל Service

במידה ואתם מעוניינים להגיע אל חלון השירותים הישן תוכלו ללחוץ על כפתור פתח שירותים המופיע בחלק התחתון

Resource Monitor

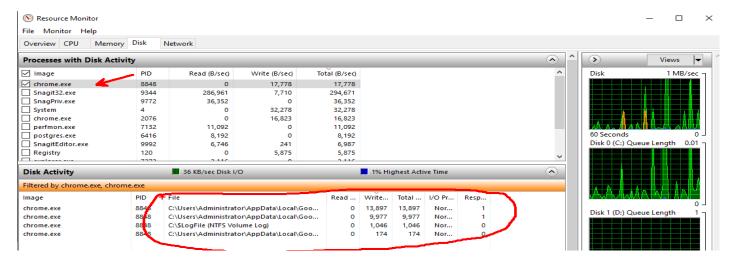

perfmon /res : ניתן להפעיל משורת ה- run על ידי

. (מעבד , זיכרון , דיסק ורשת . כלי זה יציג לנו בזמן אמת ניצול משאבי המערכת

היתרון של כלי זה הוא בפירוט התוכנות והתהליכים המשתמשים במשאבים , מה שיאפשר לנו להבין בדיוק אילו תוכנות או שירותי מערכת גוזלים משאבים ונוכל לאתר תקלות המאטות את המחשב בזמן אמת .

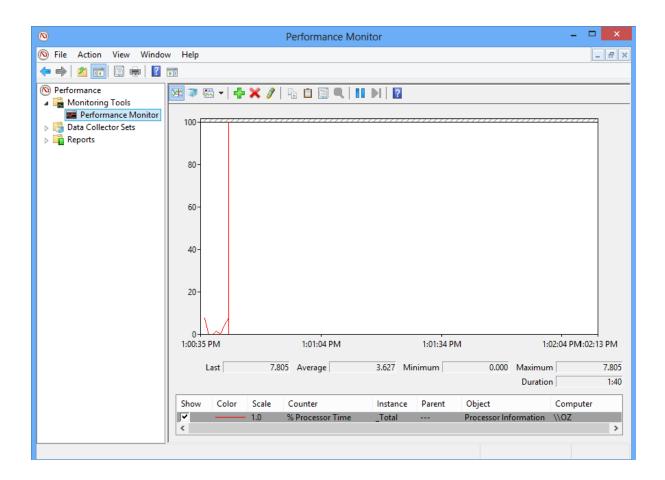
כמו כן נוכל לסמן אפליקציה היא תופיע ראשונה ברשימה ובך נוכל לבצע עליה מעקב לגבי כלל המדדים.

בתמונה למעלה אנו רואים את התהליך של כרום מבחינת ביצועי הדיסק ונוכל אף לראות את הקבצים אליהם הכרום כותב

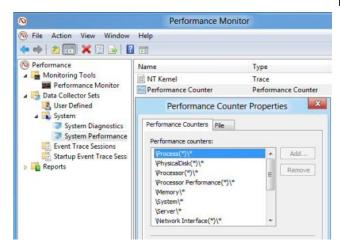
Performance Monitor

: הוא מחולק לשלושה מרכיבים Perfomance monitor - תפקידו של ה - Perfomance monitor הוא לספק מידע לגבי מצב מערכת העדכני, הוא מחולק לשלושה מרכיבים. • Monitoring Tool—נותן תצוגה גרפית לגבי מצב המערכת, ניתן להוסיף מדדי בדיקה לגבי כל רכיב ומאפיין במערכת.

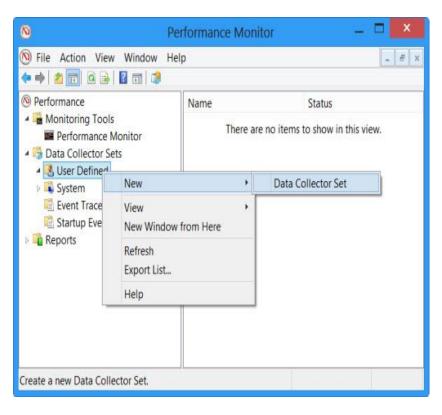
תוכל לבחור אילו מדדים לבדוק בזמן אמת מתוך רשימה של עשרות מדדי בדיקה אפשריים ניתן להריץ כלי זה ישירות דרך תפריט run על ידי הקלדה של:

perfmon.exe

Data Collector sets

משמש לאסוף מידע מוגדר על ידי המשתמש.
ניתן לשמור את המידע כקבצים ולבדוק את
התוצאות של המידע שנאסף. ישנה אפשרות
להריץ בזמן שנקבע מראש .ישנם Templates
מוכנים מראש על מנת לאסוף מידע רלבנטי
לתקינות המערכת .הקבצים נשמרים בתיקיית
ליום איסוף המידע בעזרת Reports .

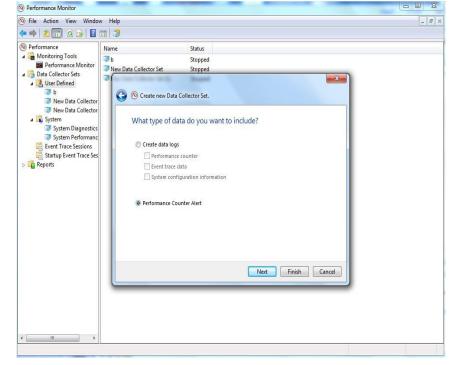

בעזרת ה - Data Collector Sets ניתן ליצור ALERTS, כלומר להגדיר למערכת שתודיע כאשר נתון מסוים במערכת עובר את הסף אשר הגדרתם עבורו. יש לבחור את רמת הסף שמעליה או מתחתיה המערכת תיתן אזהרה .

: ההודעה על החריגה תתרחש בכמה דרכים

א. תופיע כ - Event Viewer בדער - א. תופיע כ Application

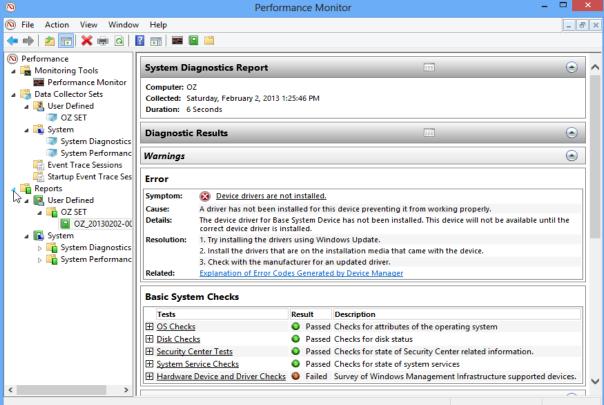
ב. הרצת פקודה על פי בחירת המשתמש .

נוכל לתזמן את זמן פעילות איסוף הנתונים שהגדרנו:

את התוצאות של האיסוף נוכל למצוא ב- Reports

טבלת מדדים נפוצים לאיתור תקלות באמצעות PERFMON

שימוש	שם המדד
מדד זה בודק את אחוז המקום הפנוי בדיסק , אם המדד יורד אל מתחת	LogicalDisk\% Free Space
ל-15% , ישנו סיכון שמע' ההפעלה לא תוכל לשמור קבצים קריטיים	- O 20 1 1 2 2 2 2 2 2
ותהיה ירידה משמעותית בביצועים – הפתרון להוסיף דיסק או להגדיל את	
י י י נפח הדיסק הקיים במידת האפשר.	
המדד בודק את הזמן שבו הדיסק היה במצב אידיאלי כלומר ללא עבודה ,	PhysicalDisk\% Idle Time
אם המדד יורד מ-20% , הדיסק נמצא בבלאי מתקדם , נרצה לבדוק את	,
הסיבה לכך וייתכן שנרצה לשקול החלפת דיסק.	
המדד מודד את הזמן הממוצע בשניות לקריאת מידע מהדיסק אם זמן זה	PhysicalDisk\Avg. Disk Sec/Read
עולה על 25ms הדבר מעיד על איטיות בזמן שליפת מידע מהדיסק	_
כמו המדד מעליו הפעם מודד בדיקת ביצועי כתיבה	PhysicalDisk\Avg. Disk Sec/Write
מדד זה בודק כמה פעולות קריאה/כתיבה (I/O) מחכות לביצוע , אם	PhysicalDisk\Avg. Disk Queue Length
המספר גדול משמעותית נרצה לבדוק את מדדי הקריאה והכתיבה על	
מנת להחליט מהיכן הבעיה	
מונה זה מציין את כמות הזיכרון המטמון בה מערכת הקבצים משתמשת.	Memory\Cache Bytes
אם ערך זה גדול מ-300 מגה-בייט(MB) ייתכן צוואר בקבוק.	
ערך זה בודק את אחוז השימוש בזיכרון הוירטואלי , אם המספר גדול מ-	Memory\% Committed Bytes in Use
80% הדבר מעיד על מחסור בזיכרון RAM	
המדד מעיד על כמות הזיכרון הפיזי הפנוי , אם מספר זה קטן מ-5%	Memory\Available Mbytes
מכמות הזיכרון הפיזי המותקן המשמעות מחסור בזיכרון פיזי ועומס על	
הזיכרון הוירטואלי	
המדד מעיד על כמות הטבלאות בשימוש הזיכרון אם המספר קטן מ-	Memory\Free System Page Table
5000 ייתכן דליפת זיכרון	Entries
מדד זה מודד את השימוש בזיכרון עבור אפליקציות שחייבות להשתמש	Memory\Pool Non-Paged Bytes
בזיכרון פיזי לאורך זמן הפעילות שלהם , אם ערך זה גדול מ-175 מגה	
בייט תיתכן דליפת זיכרון	
המדד בודק את האובייקטים שכותבים לזיכרון הוירטואלי בזמן העבודה ,	Memory\Pool Paged Bytes
אם הערך גדול מ-250 מגה בייט תיתכן דליפת זיכרון	
המדד בודק את הקצב בו הדפים נכתבים או נקראים מהדיסק אל הזיכרון,	Memory\Pages per Second
ערך גדול מ-1000 יכול להעיד על דליפת זיכרון	Dung and any 0/ Dung and any Times
המדד מודד את כמות הזמן באחוזים בו המעבד מבצע חישובים , ערך גדול מ-85 מעיד על עומס על המעבד ויש צורך להגדיל משאבי עיבוד	Processor\% Processor Time
, ערך זה מודד את הביצועי המעבד עבור אפליקציות שהפעיל המשתמש	Processor\% User Time
ערך גבוה מעיד על פעילות מעבד גבוהה ושימוש רב באפליקציות ערך גבוה מעיד על פעילות מעבד גבוהה ושימוש רב באפליקציות	Processor \% Oser Time
פון גבווז מעד עז כע זוונ מעבו גבווודוס מוסדב באכז קבוונ המדד מודד את כמות הפעמים בהם המעבד הופרע על ידי בקשות חומרה	Processor\% Interrupt Time
, ערך מעל 15% יכול להעיד על תקלות בחומרה , ערך מעל 15% יכול להעיד על ה	Trocessor (70 interrupt rime
, פון בוכו סיסו הייטור פון אונים בתור למעבד , למעבד לא תמיד המדד בודק את כמות הנימים שממתינים בתור למעבד ,	System\Processor Queue Length
יש את המשאבים לטפל בכל הנימים , ערך גבוה לזמן ממושך יעיד על	a variable of the second control of the seco
עומס למעבד	
המדד מודד את הקצב בו הנתונים נשלחים ומתקבלים על ידי כל כרטיס	Network Interface\Bytes Total/Sec
רשת , 70% ומעלה מעיד על עומס ברשת .	· , , ,
המדד מודד את האורך של הפאקטות הממתינות למשלוח , מעל 2 מעיד	Network Interface\Output Queue
על עומס	Length
המדד בודק את כמות ה- HANDELS שכל תהליך עושה בהם שימוש , מעל	Process\Handle Count
10000 יעיד על תקלה	
מודד את כמות הנימים הפעילים לתהליך , אם יש פער של 500 בין	Process\Thread Count
המינימום למקסימום שנמדדו ייתכן שיש תקלה	
מודד את כמות הזיכרון השמורה לכל תהליך אם הפער בין המקסימום	Process\Private Bytes
למינימום הוא מעל 250 תיתכן דליפת זיכרון	

יצירת בסיס השוואה למדדי ביצועים (BASELINE)

על ידי ניטור ביצועים והשוואתם לנק' כלשהי בעבר נוכל לבדוק אם חל שיפור או הידרדרות במצבו של המחשב ניטור ביצועים בנק' זמן ייתן לנו מידע רק על נק' הזמן הנמדדת אבל ללא בסיס להשוואה לא נוכל לקבל את כל התמונה .

כאשר ישנה תקלה נוכל להשוות את מדדי הביצועים אל הנק' בעבר ולנסות לזהות את מוקד הבעיה.

ע"י שימוש ביכולת איסוף והתזמון של PERFMON נוכל לצור מדדי איסוף ולתזמן אותם לזמנים שונים ולבצע השוואה בקלות באמצעות הדוחות שנקבל.

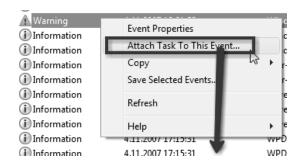
לכל מחשב נצור נק' השוואה משלו היות ולכל מחשב ישנה תצורה שונה ואפליקציות שונות.

לסיכום : כלי זה יכול לתת לנו נתונים בזמן אמת על ביצועי המחשב באמצעות מדידה של עשרות נתונים שונים , כלי זה רב עוצמה זה מאפשר לנו לנטר כמעט כל פעילות במחשב ולתעד אותה באמצעות דו"חות על מנת ליצור בסיס להשוואה עתידית.

כמו כן יש באפשרותנו לתזמן בדיקה ולבחור את הפרמטרים ואת הזמן שהבדיקה תבוצע וכמו כן להגדיר פעולות שהמחשב יבצע בהתאם לתוצאות המתקבלות .

Event Viewer

מציג האירועים החדש כולל ממשק חדש ומפורט יותר. חידוש מרכזי מאפשר לשייך משימה שתתבצע אוטומטית במקרה שיחול אירוע מסוים. משימה יכולה להיות הרצת תוכנית מסוימת או אפילו משלוח הודעת דוא"ל לנמען כלשהו (למשל ל- Administrator)

Windows logs← Event Viewer ← Administrative Tools ← Start :Event Viewer זהפעלת להפעלת: Log: בעני סוגי קבצי

מערכת) עוקב אחרי תקלות/הודעות של מערכת ההפעלה בנושאים כמו (מערכת) System

.services חומרה או

. עוקב אחרי תקלות/הודעות של התוכנות המותקנות במחשב (יישום) עוקב אחרי תקלות/הודעות של

עוקב אחרי פעולות חוקיות/לא חוקיות שביצעו משתמשים. כברירת (אבטחה) Security

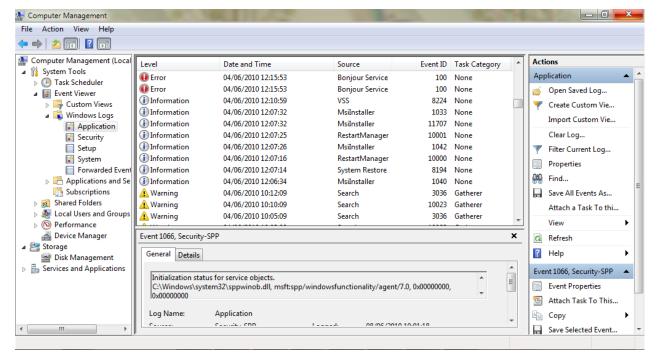
מחדל קובץ Log זה אינו פעיל, יש צורך להפעיל אופציית "מעקב" במידה ונרצה לראות הודעות.

:מציג הודעות מכמה סוגים Event Viewer-

(מידע) דיווח פשוט על אירוע שהתבצע. Information

(אזהרה) המערכת גילתה משהו לא תקין, ומציעה לבדוק את הבעיה. Warning

(שגיאה) המערכת זיהתה תקלה, ומציעה הסבר מרבי מה כדאי לבצע.

אתגר: האם תוכלו באמצעות כלי זה לבדוק כמה זמן לקח למחשב לעלות וכמה זמן לקח לו להתכבות?

REALIBILTY MONITOR

הפעלה ע"י : Control Panel --> Action Center --> Maintenance, View reliability history בקיצור RELI בקיצור

חלון צג המהימנות המוצג לפניכם מחולק לכמה חלקים פשוטים:

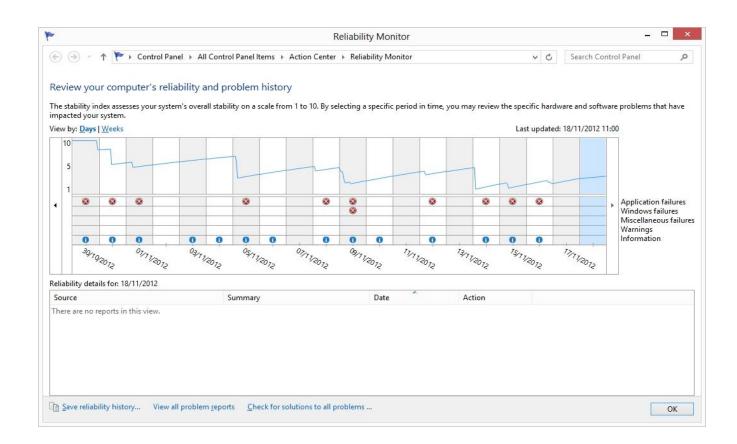
מדד היציבות – צג המהימנות מציג את רמת היציבות של המערכת במדד הנע בין 1 ל-10. מדד זה נקבע לאור . האירועים שהתרחשו במערכת באותו היום או השבוע. בחלק זה ניתן לבחור בין תצוגת ימים לתצוגת שבועות .

סימון כשלים – צג המהימנות מציג אילו כשלים התרחשו ביחס לכל יום ספציפי בחלוקה לכשלים של תוכנות שונות, כשלים של מערכת ההפעלה, כשלים אחרים כדוגמת כשל חומרתי , אזהרות על אירועים שונים או מידע על פעולה מסויימת שבוצע

פרטי האירוע – בחלק התחתון יוצג המידע על פי היום

הנבחר. בחלק זה נוכל לראות את פרטי האירוע וללחוץ על על מנת לקבל מידע נוסף.

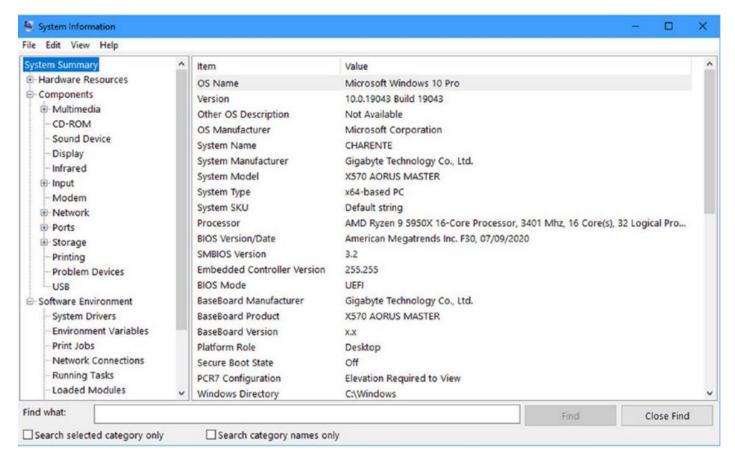
אפשרויות נוספות – תחת האפשרות להצגת פרטי האירוע יוצגו לפנינו אפשרויות נוספות כמו שמירת היסטוריית דוחות התקלות במערכת והאפשרות לחיפוש פיתרון לכל אחד מהבעיות .

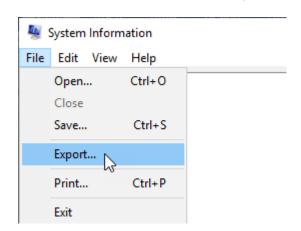
System Information

אם נרצה לקבל סקירה מקיפה על החומרה המותקנת במחשב ,סוג הלוח היצרן וכו. נוכל להשתמש בכלי הזה ונקבל את כל המידע שנצטרך על המחשב שלנו. את הכלי נוכל למצוא דרך החיפוש או לוח הבקרה או להריץ בתפריט RUN

Msinfo32.exe

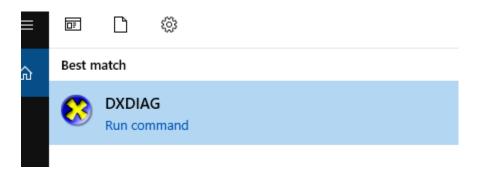
ניתן להשתמש בחיפוש על מנת לייעל את המהירות בה נגיע למידע הרצוי . נוכל אף לשמור את המידע לקובץ טקסט באמצעות היכולת לייצא בתפריט FILE > EXPORT

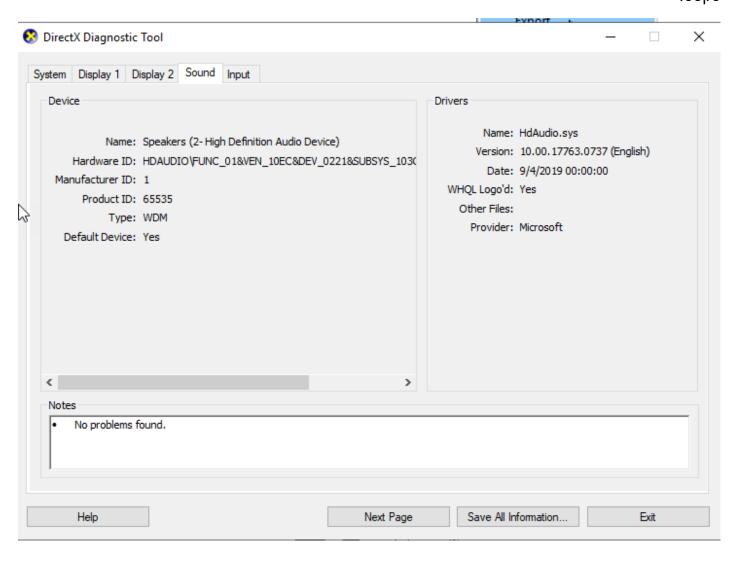
נוכל גם להתחבר למחשב מרוחק ברשת שלנו במידה והאפשרות הזו מאופשרת בעמדה המרוחקת.

DXDIAG

אם אנו חושדים שיש לנו בעיה בוידאו או בכרטיס הקול נוכל להשתמש בכלי הדיאגנוסטיקה של DIRECTX , נבחר להריץ בתפריט RUN או בחיפוש

נקבל מידע מפורט על התקני הגרפיקה והקול וכמו כן סקירה לתקלות אם יש , את המידע ניתן לייצא ולשמור כקובץ טקסט.

מערכת הרישום של ווינדוס (REGISTRY)

הרישום הוא מסד נתונים גדול שבתוכו רשומות הגדרות מערכת ההפעלה, התוכנות, החומרה והמשתמשים. גדלו יכול לעשרות אלפי ערכים .בעזרת שינוי הגדרות הרגיסטרי בצורה נכונה ניתן לפתור תקלות לבצע התאמה אישית של מערכת ההפעלה והאפליקציות

השונות וכן לחשוף מאפיינים נסתרים במערכת ההפעלה.

הרגיסטרי מכיל מידע על כל פרט במערכת ההפעלה והתוכנות המותקנות בה סל המיחזור ועד גירסת הווינדוס המותקנת.

למרות הפוטנציאל הגדול לגרימת נזק למערכת ההפעלה הריגיסטרי נחשב לחסין יחסית ולא קיימים הרבה ערכים שיגרמו לקריסת המחשב אם נשנה אותם בצורה לא נכונה .בכל אופן חובה לגבות את הרגיסטרי לפני עריכת שינויים בו.

מידע ברגיסטרי נשמר במקטעים הנקראים' ערכים . values – 'לכל ערך יש שם והוא יכול להכיל מספר סוגי מידע . הערכים מאורגנים בתוך' מפתחות keys – 'הנראים כתיקיות והם מהווים את בסיס ההיררכיה של הרגיסטרי.

כל תכנה שמותקנת במחשב, רושמת את עצמה לתוך הרישום באופן הבא:

כאשר תוכנה מותקנת במחשב מתבצעים מספר תהליכים:

- 1. נוצרות תיקיות עבור התוכנה וקבצים מועתקים
 - 2. נרשמים פרטים ברישום.
 - 3. נוצרים קיצורי דרך.

בהתאם, כאשר תוכנה מוסרת מהמחשב באופן מסודר:

- 1. נמחקים קבצים ותיקיות של התוכנה.
 - 2. נמחקים פרטי התוכנה מהרישום.
 - 3. נמחקים קיצורי דרך.

לכן, הסרה של תוכנה צריכה להתבצע תמיד דרך add/remove בלוח הבקרה או על-ידי קובץ uninstall של התכנה. במקרים בעייתיים ניתן להשתמש בתוכנת צד-שלישי.

כיצד מתעדכן הרישום?

במחשב קיימים גיבויים לרישום על מנת לשחזרם במקרה של תקלה. קבצי הגיבוי של הרישום מתעדכנים אוטומאטית בכל **כיבוי מסודר** של המחשב ובכל **הדלקה מוצלחת** של המחשב.

בעת הדלקת המחשב נטענים קבצי הרישום האחרונים שאיתם עבדה המערכת, הם נבדקים ולאחר שנמצאו תקינים הם מסומנים בהתאם.

היכן הרישום נשמר?

הרישום נשמר בקובץ **System צ** (כאשר x כאשר x:\windows\system32\config שבתיקיית (Windows).

C:\Windows\System32\config\RegBack -גיבוי של העותק הראשון של הרישום נשמר ב

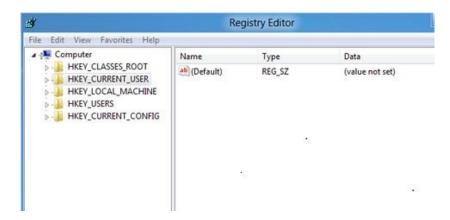
במקרה שקובץ הרישום נפגם, ישנה אפשרות לחזור לעותק הראשון, אשר <u>אינו</u> מכיל את כל

עורך הרישום

ההגדרות שברישום הן למעשה <u>הפניות קבצים</u> הניתנות לעריכה במקרה הצורך, אך לא ניתן לערוך את הקובץ System ישירות, אלא רק מתוך "עורך הרישום" (Registry Editor):הקש

עורך הרישום מציג את הרישום כשהוא בנוי מענפים עיקריים, אשר כל אחד מהם מתפצל לתת-ענפים:

: הענפים הראשיים בעורך הרישום

Hkey_Local_Machine

כל הגדרות תצורת המחשב: חומרה, תוכנות, הגדרות רשת, אבטחה ברשת ועוד. הגדרות אלו תופסות לגבי המחשב ולא לגבי משתמשים על גבי המחשב.

Hkey_Classes_Root

ענף זה מציג חלק מהענף הקודם בנפרד. למעשה, תוכן ענף זה זהה לתוכן תת-הענף HKLM\Software\Classes, רק שהוא מוצג כאן בשם אחר. בחלק זה נרשמים סוגי הקבצים לפי סיומות, בנוסף להגדרות שונות שקשורות לתוכנות.

Hkey_Current_Config

הגדרות החומרה הנוכחית. ענף זה בשימוש במידה ועובדים עם פרופילי חומרה.

Hkey_Users

מכיל את הגדרות המשתמשים השונים כאשר עובדים עם פרופילי משתמש. כאשר לא עובדים עם פרופילי משתמש, יהיה שימוש במפתח Default.

Hkey Current User

מפתח רישום זה מכיל את הגדרות המשתמש הפעיל על המחשב (זה שביצע logon).

בתוך כל אחד ממפתחות אלו ישנם ערכים מסוגים שונים, שניתן לערוך, למחוק או להוסיף: DWORD ,Binary Value , dance , string Value , Value

סוג נוסף אשר לא ניתן להוספה הוא: Full Resource Descriptor Value, המשמש לרישום חומרה.

: - מכילים' מחרוזות של תווים בד"כ טקסט .קיימים מספר סוגי מחרוזות String values (REG_SZ) - String values

(מכיל מספר מחרוזות המודבקות יחד ובניהם ערכי (null – null אפסים) מכיל מספר מחרוזות המודבקות יחד ובניהם ערכי (String array value (REG_MULTI_SZ) לערוךאותם אך לא ליצור אותם ידנית.

מכיל משתנים מיוחדים המתווספים ע"י מערכת ההפעלה. Expanded string value (REG_EXPAND_SZ)

שנות ערכים אילו – hex editor . מומלץ לשנות ערכים אילו *Binary values* (REG_BINARY) רק אם הנכם מבינים את משמעות הערכים הללו.

(מייצג' כן 'ואילו 1 מייצג' לא ניתן DWORD – הינו מספר הקסדצימאלי בד"כ 0 מייצג' כן 'ואילו 1 מייצג' לא ניתן – DWORD הינו מספר הקסדצימאלי בד"כ 0 מייצג' כן 'ואילו 1 מייצג' לא ניתן להשתמש גם בערכים מספריים לציון מהירות או זמן (שניות).

יבוא\יצוא של הרגיסטרי

עורך הרגיסטרי תומך ביצוא של מפתחות ענפים בודדים או חלקים של הרגיסטרי לצורך גיבוי .פעולת export תיצור קובץ בעל סיומת REG אשר בלחיצת עכבר ניתן לשחזר את המידע שבהם אל הרגיסטרי.כדי לבצע יצוא יש להאיר את המפתח אותו רוצים לגבות ואז לבחור . file>export המפתח וכל תת הענפים שלו ישמרו. קבצי reg בנויים בצורה דומה לקובצי . ini וניתן לפתוח אותם בעזרת תוכנת. notepad .

לחיצה כפולה על הקובץ תמזג את הערכים שבו חזרה אל תוך הרגיסטרי.

ניתן להשתמש בפקודת REG בממשק ה-CMD כדי לבצע מיזוג' שקט' של הקובץ לרגיסטרי.

ישנן פקודות PS המיועדות לעבודה עם רגיסטרי

חיוני לגבות את הרישום לפני שמשנים אותו

כל דבר שתזינו בקובץ הרישום יישמר מיידית ולצמיתות כולל שגיאות .החדשות הטובות הן שלא-

- Undo בריך לזכור ללחוץ. Save . החדשות האיומות הן שאי אפשר לעשות.

לגיבוי קובץ הרישום מתוך Regedit ,יש לבחור קובץ ,ייצוא ,ולבחור בכפתור המסומן ב"הכל."

עדכוני מערכת בווינדוס 11

עדכוני מערכת מספקים לנו תיקון לבעיות במע' ההפעלה היכולות להיות קשורות לתכונות או לבעיות אבטחה , כמו כן עדכונים מוסיפים תכונות חדשות למערכת. בתור ברירת מחדל עדכוני המע' מבוצעים בצורה אוט' ומותקנים ברגע שהמערכת מזהה עדכון ומורידה אותו ממיקרוסופט.

בעבר מיקרוסופט הייתה משחררת גירסה חדשה של מע' ההפעלה כל מספר שנים , עבור ארגונים היה הדבר כרוך בהכשרת משתמשים , הגירה למע' חדשה התאמה של תוכנות ועוד...

התפיסה הנוכחית היא היום של ווינדוס כשירות – כלומר מע' ההפעלה מתעדכנת בתכונות חדשות אך שומרת על תאימות לאחור. העדכונים היום מגיעים כחבילת עדכונים ולא כמו בעבר כל עדכון מגיע כקובץ נפרד ולנו יש שליטה מה להתקיו

: ישנם מספר סוגי עדכונים אותם נוכל לקבל

עדכונים מצטברים (Cumulative updates) – מכונים גם quality updates – מכילים בד"כ תיקוני אבטחה , תיקוני באגים ושינויים קטנים בצורת הפעולה של המע'

שינויי גירסה – (feature updates) – מכילים תכונות חדשות של המע' ולמעשה מעבירים אותנו מהגירסה הנוכחית לגירסה מתקדמת יותר של ווינדוס 11.

עדכוני תצורה ל DEFENDER ולכלי הסרת רוגלות – עדכוני האבטחה מעדכנים את בסיס הנתונים של התוכנות להגנה מוירוסים ורוגלות על מנת שהמערכת תוכל להתמודד עם סיכוני האבטחה העדכניים.

עדכוני דרייברים – במידה ויש עדכון דרייברים עבור החומרה המותקנת אצלנו יבוצע עדכון

ישנם מספר ערוצים בהם מבוצע העדכון , כל ערוץ קובע למעשה את התדירות וסוג העדכונים אותם נקבל.

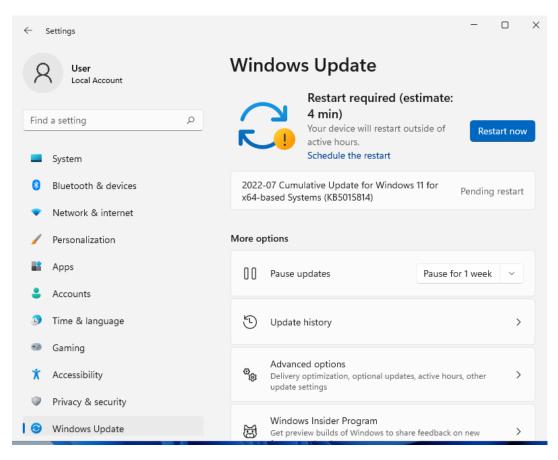
– עדכונים במסלול זה יוצאים לאחר שנבדקו ,תכונות חדשות יגיעו כל שנה בד"כ – General Availability Channel
 זהו המסלול הרגיל למשתמשים ביתיים , משתמשים ארגוניים יכולים לבחור לדחות תכונות חדשות לאיזה פרק זמן שיבחרו.

ערוץ זה מתאים לגירסאות אנטרפרייז , מכיל גירסה יציבה של ווינדוס – Long-Term Servicing Channel(LTSC) , שמקבלת עדכוני אבטחה אך לא תכונות חדשות , גירסה זו מבחינת מייקרוסופט מיועדת למע' שמפעילות ציוד רפואי כספומטים וכו.

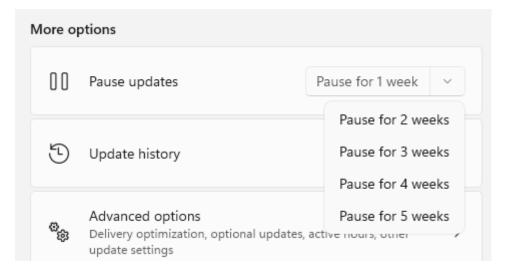
Windows Insider Program – אם אתם רוצים לבדוק את התכונות הכי חדשות עוד בטרם יצאו לציבור הרחב תוכלו להירשם לתוכנית זו ולקבל עדכונים שוטפים וגירסאות בטא של תכונות על מנת לדווח למיקרוסופט לגבי באגים במידה ונתקלתם בהם.רצוי מאוד שזו לא תהיה מע' ההפעלה בה אתם עובדים בצורה שוטפת כי תיתכן גם חוסר יציבות .

ניהול עדכוני מערכת

העדכונים מבוצעים אוט' אך נוכל לשלוט על מספר הגדרות , ניכנס אל תפריט ההגדרות , En+I בחיפוש נרשום, Win+I העדכונים UPDATE

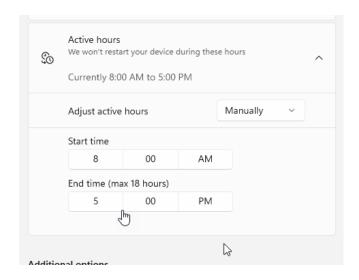
נוכל לראות את העדכונים שממתינים להתקנה ואת מספר הKB שלהם על מנת לחפש ולקרוא מה מכיל העדכון נוכל לדחות עדכונים לתקופה של עד חמישה שבועות

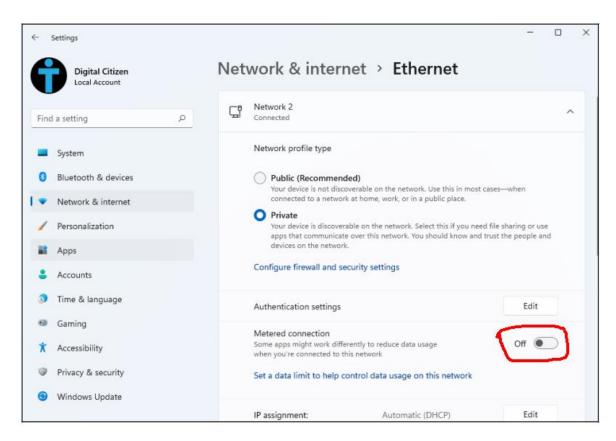
נוכל לראות עדכונים שהותקנו בתפריט Update History

נוכל להיכנס להגדרות מתקדמות ולהגדיר שם לקבל עדכונים עבור מוצרי מיקרוסופט אחרים מעבר למע' ההפעלה (אופיס,TEAMS, וכו..)

נבחר להגדיר את השעות בהן לא יבוצע אתחול לאחר הורדת עדכון באפשרות Active hours נבחר להגדיר את השעות ידנית ונציין את טווח הזמן

בווינדוס 11 אין לנו דרך לעצור עדכונים אך יש טריק שמאפשר לנו לבצע זאת , אנו יכולים להגדיר את הרשת שלנו כרשת בתשלום ואז לא יבוצעו עדכונים כל עוד נהיה מחוברים לרשת הזו. כדי לבצע זאת ניכנס להגדרות הרשת ונציין שהרשת היא רשת בתשלום

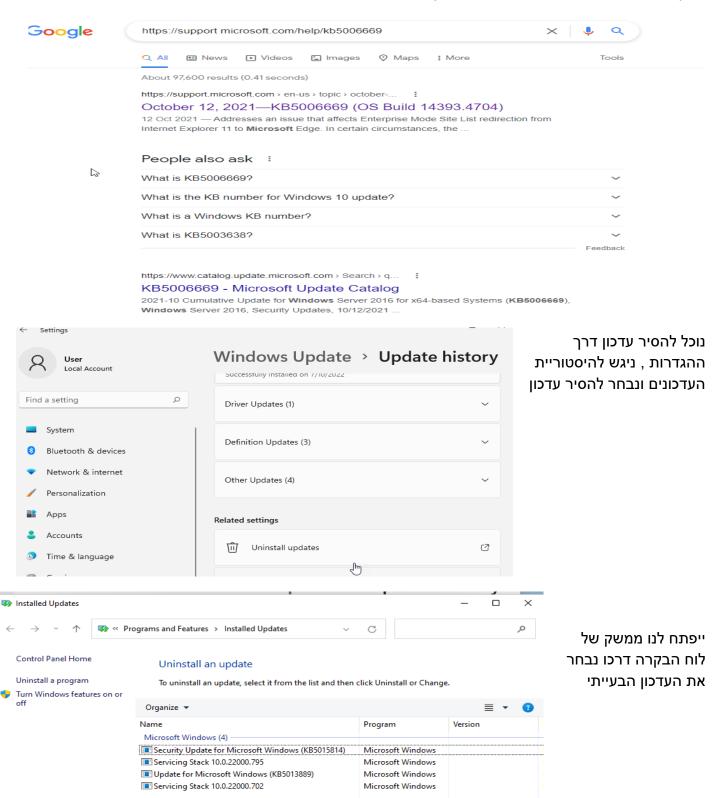
כעת לא יבוצעו עדכונים עד שלא נחזיר את הרשת למצב לא מנוטר כלומר לא בתשלום או שנעדכן בצורה ידנית

: טיפול בתקלות עדכונים

: אם נרצה מידע על עדכון מסויים נוכל לגשת לכתובת הבאה

https://support microsoft.com/help/nnnnnn/

: במקום nnn נרשום KB והמספר של העדכון לדוגמא

הבעיה בהסרת עדכון היא שהעדכון יותקן שנית בנקודה זו או אחרת , אם נרצה לחסום עדכון ספיציפי מלהיות מותקן שנית , נוכל להשתמש בכלי הזה שנמצא ב GIHUB ופותח על ידי מתכנת עצמאי :

https://github.com/DavidXanatos/wumgr/releases

לעיתים התקנת עדכון יכולה להיתקע ובכך לגרום לנו להיכנס למעגל אין סופי שבו בכל פעם נצטרך לבצע אתחול והתקנה של העדכון , כדי לטפל בזה מיקרוסופט מספקת עזרה מפורטת בנושא בקישור הבא :

https://docs.microsoft.com/en-us/windows/deployment/update/windows-update-resources

: כמו כן היא מספקת כלי דיאגנוסטיקה להורדה ישירה בקישור הבא

https://aka.ms/wudiag

שימוש בכלים בדיקות ביצועים חיצוניים של מיקרוסופט

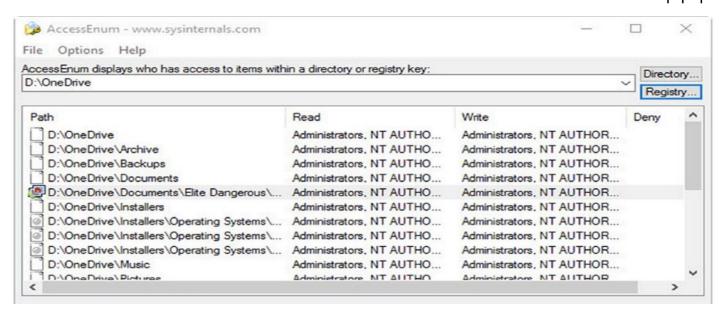
למיקרוסופט ישנה חבילת כלים יעודיים לתמיכה במע' ווינדוס בשם Sysinternals , כלים אילו פותחו ע"י מרק רוזינוביץ' וברייס קוגסוול בשנת 1996 ,מאוחר יותר נקנתה החברה ע"י מיקרוסופט והכלים נשארו חינמיים לשימוש הציבור.

ניתן להוריד את הכלים באתר בקישור הבא : https://docs.microsoft.com/sysinternals

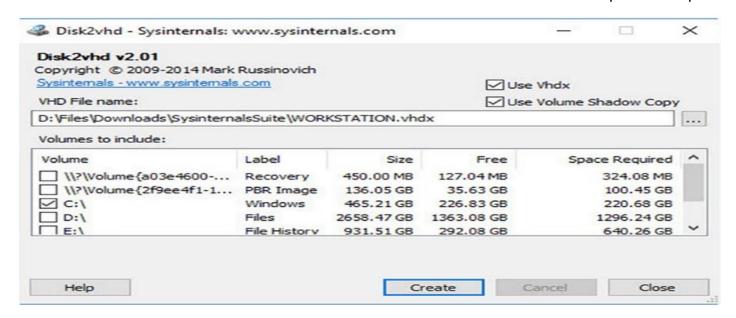
ישנו גם פורום פעיל בו נוכל לקבל מידע רב על הכלים. חלק מהכלים עובד בממשק CLI וחלק בממשק הגרפי , רובם עובדים בשני הממשקים וגם ב-32 ו 64 ביט . נוכל למצוא כלים לניהול הרשאות קבצים , בדיקה של הדיסק , תהליכים ועוד

נסקור מספר כלים שימושיים:

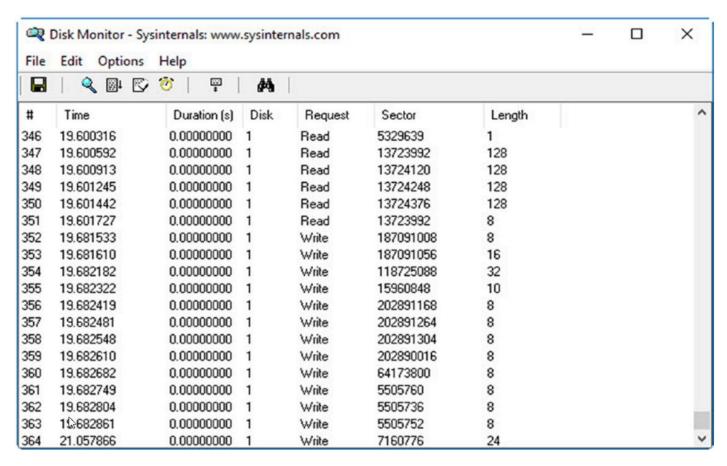
AccessEnum - הכלי הזה יאפשר לנו לקבל מידע על הרשאות גישה לתיקייה , לייצא את המידע וגם להשוות אותו לקובץ קודם .

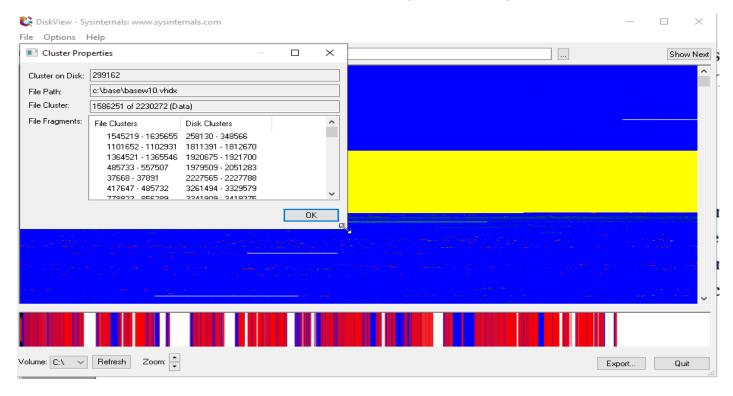
Disk2Vhd – התוכנה מאפשרת לנו להפוך דיסק פיזי לקובץ וירטואלי ובכך נקבל את האפשרות לבצע בחינה מעמיקה ובדיקות על הדיסק בסביבה וירטואלית

DiskMon – כלי דיאגנוסטיקה מעמיק , נוכל לקבל מידע על כל פעולה שבוצעה בדיסק ,נוכל לדוגמא פעילות חריגה – DiskMon של כתיבה בדיסק אם אנו חושדים בפעילות חריגה של רוגלה או לראות אם תוכנה ניסתה לכתוב למקום פגום בדיסק.

DiskView - התוכנה תבצע סריקה ותוכל לאתר לנו את המיקום הפיזי של קבצים בדיסק , יכול לעזור לנו לאתר אם הסיבה שתוכנה לא עובדת הינה סקטור פגום בדיסק .

ייתן לנו מידע על השימוש בדיסק נוכל – DU לשלב מספר פרמטרים ואף לייצא את המידע לקובץ

```
C:\sys\SysinternalsSuite>du C:
DU v1.62 - Directory disk usage reporter
Copyright (C) 2005-2018 Mark Russinovich
Sysinternals - www.sysinternals.com
 iles:
                    163
Directories:
Size: 105,708,776 bytes
Size on disk: 106,037,248 bytes
```

C:\sys\SysinternalsSuite>ntfsinfo.exe C:

NtfsInfo v1.2 - NTFS Information Dump Copyright (C) 2005-2016 Mark Russinovich Sysinternals - www.sysinternals.com

Meta-Data files

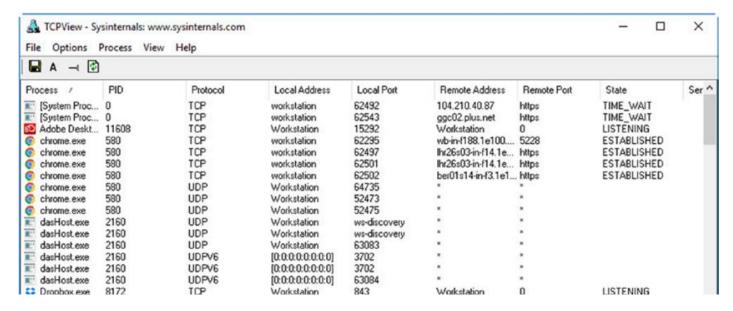
NTFS נקבל מידע על מע' הקבצים – NTFSINFO

Volume Size Volume size 487285 MB Total sectors Total clusters Free clusters 997960351 124745043 36555186 142793 MB (29% of drive) Free space Allocation Size 512 Bytes per sector Bytes per cluster : Bytes per MFT record : Clusters per MFT record: 4096 0 0 MFT Information MFT size 945 MB (0% of drive) MFT start cluster 786432 MFT zone clusters 44270336 - 44295552 98 MB (0% of drive) zone size MET MFT mirror start 16

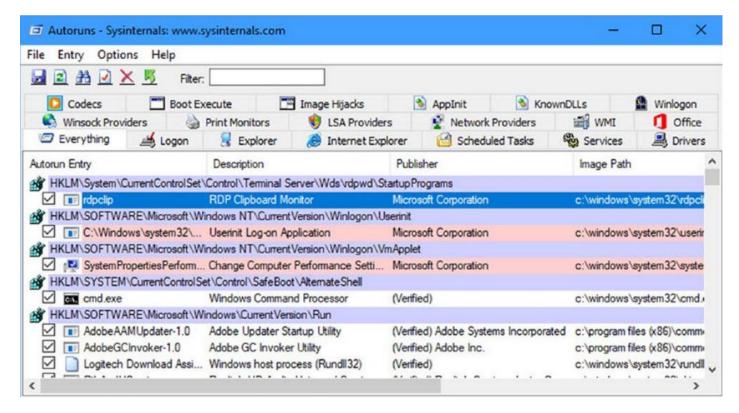
SDELETE – תוכנה שימושית שתאפשר לנו לבצע WIPE עבור קובץ ספיציפי נוכל להגדיר את מספר הפעמים שהקובץ "יידרס", קובץ שנמחק בצורה זו לא יהיה אפשר לשחזר באמצעות תוכנות שחזור.

– אוכנה זו תתן לנו מידע על כל – ShareEnum התיקיות המשותפות במחשב.

TCPVIEW – תתן לנו מידע על כל חיבורי הרשת שלנו , אילו תוכנות ואילו פורטים עושים שימוש ברשת

AutoRuns – אחת התוכנות השימושיות בחבילה , מאפשרת לנו לראות את כל התוכנות ,שירותי המע' והתוספים שעולים עם עליית המחשב ולנטרל אותם וכמו כן לראות את ההגדרות ברגיסטרי

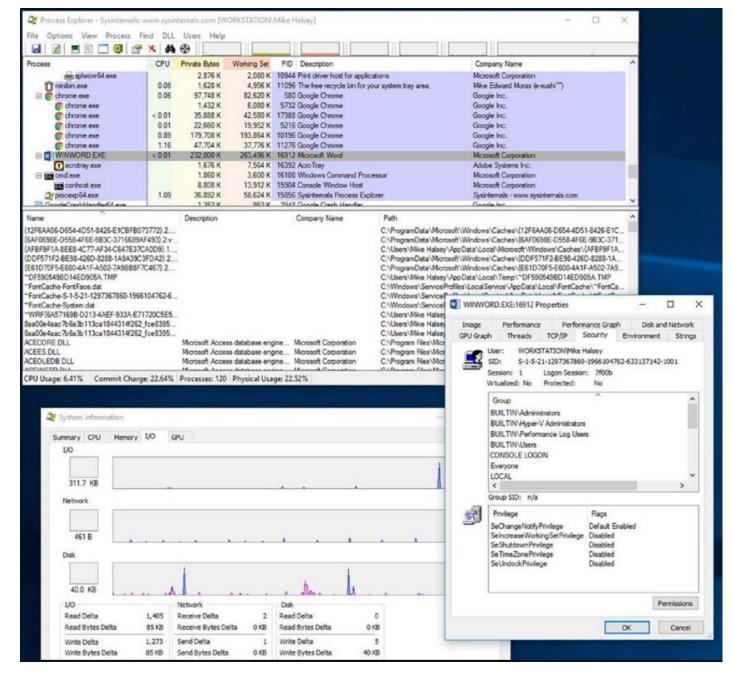
באמצעות הפקודה נוכל לראות את כל התהליכים הרצים כרגע במע' ואת קבצי ה-DLL שהם עושים בהם – ListDlls שימוש , יעיל מאוד אם נרצה לנטר פעילות של תוכנה חשודה . ניתן לראות פעילות של תהליך אחד אם נציין את שמו

```
PS C:\sys\SysinternalsSuite> .\Listdlls.exe notepad
istdlls v3.2 - Listdlls
Copyright (C) 1997-2016 Mark Russinovich
Svsinternals
notepad.exe pid: 8388
Command line: "C:\Windows\system32\notepad.exe"
                      Size
                                 Path
Base
0x000000005c8d0000
                      0x43000
                                 C:\Windows\system32\notepad.exe
0x00000000f1380000
                      0x1ed000
                                 C:\Windows\SYSTEM32\ntdll.dll
                                 C:\Windows\System32\KERNEL32.DLL
C:\Windows\System32\KERNELBASE.dll
0x00000000ee6f0000
                      0xb3000
0x00000000ed420000
                      0x29a000
0x00000000ee870000
                      0xa7000
                                 C:\Windows\System32\ADVAPI32.dll
                                 C:\Windows\System32\msvcrt.dll
0x00000000ee9d0000
                      0x9e000
                                 C:\Windows\System32\sechost.dll
0x00000000f0420000
                      0x9f000
                                 C:\Windows\System32\RPCRT4.dll
0x00000000f1160000
                      0x11d000
                                   \Windows\System32\GDI32.dll
\Windows\System32\gdi32full.dll
0x00000000ee840000
                      0x29000
0x00000000ed6c0000
                      0x19c000
 000000000ee380000
                                     Windows\System32\msvcn
```

Task Manager אחד מכלי בדיקות הביצועים החזק ביותר בחבילה , יכול להחליף גם את - Process Explorer

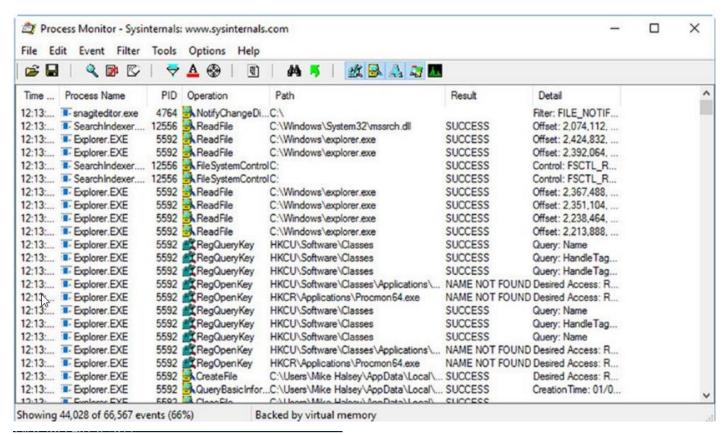
הכלי ייתן לנו מידע מפורט לגבי כל תהליך שרץ במחשב. נוכל להחליט להשתמש בו במקום TASK MANAGER , במידה ונרצה להתחרט ולחזור למנהל המשימות הרגיל נקליד את הפקודה הבאה ע"מ לאפס את ערכי הרגיסטרי:

reg delete "HKLM\SOFTWARE\Microsoft\Windows NT\CurrentVersion\Image File Execution Options\taskmgr.exe" /v Debugger.

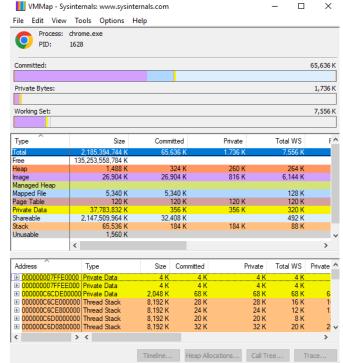

. WinWord בתמונה פירוט של המידע על התהליך

Process Monitor – כלי זה יאפשר לנו הבנה מעמיקה של הפונקציות אותן מריץ התהליך , במידה ויש לנו תוכנה חשודה שאיננו יודעים אילו פעולות היא מבצעת במע' ההפעלה ,נוכל לבצע סקירה מעמיקה ולראות את הבקשות שהיא מבצעת מול ליבת המערכת. לדוגמא : הורדנו תוכנה חינמית מהאינטרנט , נוכל לגלות בקלות שבין יתר הפעולות שהיא עושה היא מבצעת שליחת מידע לאתר כלשהו ...

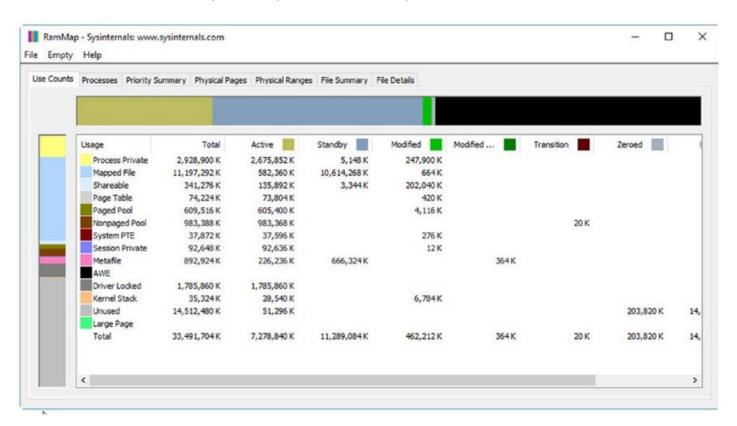
VMMAP - תאפשר לנו לקבל מידע מעמיק על השימוש בזיכרון הוירטואלי והזיכרון הפיזי עבור תהליך ספיציפי נקבל מידע לגבי הגודל והכתובות בהן נעשה שימוש

LogonSessions – נוכל לקבל מידע על כל המשתמשים המחוברים , כמו כן נוכל לקבל מידע באילו הרשאות חיבור תהליכים מסויימים רצים .

Sysmon – התוכנה תאפשר התקנה של שירות מערכת ודרייבר לשלבי האתחול המתקדמים על מנת שנוכל לקבל מידע ב EVENT VIEWER לגבי תקלות או רוגלות שרצות במחשב.

RAMMAP - כלי גרפי שיציג לנו את השימוש בזיכרון RAM לגבי כל אפליקציה ותהליך

לסיכום ישנם כלים רבים בחבילה , חלק גדול לא סקרנו , מומלץ להיכנס לאתר ולעבור על הכלים והמידע הרב שמיקרוסופט מספקת עבורם.